

NUORTEN SUOMI

NUORTEN SUOMI RY

TOIMINTAKERTOMUS 2022

- hallituksen käsittely 23.2.23
- vuosikokouksen käsittely 23.3.23

NUORTEN
KYVYT ESIIN

NUORTEN
ÄÄNI ESIIN

YDINAJATUKSET TOIMINNAN LÄHTÖKOHTANA

Nuorten Suomi ry on palvelujärjestö ja asiantuntijaorganisaatio, joka edistää nuorten toimijuutta ja vaikuttamista. Toiminta-ajatuksen mukaisesti yhdessä eri toimijoiden kanssa se kehittää ja tukee sellaisia rakenteita sekä nuoria innostavia toiminnan tapoja ja tilaisuuksia, joissa nuoret voivat oivaltaa uutta, saada aikaan ja vaikuttaa. Tavoitteina ovat

1. Lisätä ja vahvistaa nuorten taitoa, tietoa, tahtoa sekä mahdollisuuksia osallistua, toimia ja vaikuttaa sekä tehdä tulevaisuutta.
2. Kannustaa ja tukea eri yhteisöjä tunnistamaan nuorten potentiaali ja kehittämään toimintaansa nuorten toimijuutta ja osallisuutta vahvistavaksi
3. Vaikuttaa yhteiskunnan rakenteisiin siten, että ne tukevat ja mahdollistavat nuorten osallisuuden ja äänen kuulumisen.

Visiona on olla rakentamassa Suomea, jossa jokainen nuori saa, osaa ja haluaa olla mukana, toimia ja vaikuttaa valitsemallaan tavalla. Toimintaa ohjaavat seuraavat arvot:

Nuori tekee, toimii ja johtaa – aikuiset tukevat
Tehdään yhdessä, kunnioitetaan ja arvostetaan toisiamme
Innostutaan, innostetaan ja ollaan rohkeita.
Käydään rakentavaa ja tasavertaista dialogia.

Näiden Nuorten Suomen strategian perusajatusten mukaisesti toimittiin myös vuonna 2022. Nuorten Suomi ry:n työ edisti YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen toteutumista, erityisesti artikloja 12, 13, 15, 17, 29 ja 31. Se toimi täysin nuorisolain hengessä ja edisti mm. nuorten äänen kuulemista perustuslain, kuntalain, perusopetuslain ja 2. asteen koulutuslakien suunnassa.

Taustalla on (sosiaali-)pedagoginen näkemys siitä, että jokaiselle nuorelle tulisi antaa oman kokoisia haasteita, varoen sitä, että aikuinen tekee nuoren puolesta liikaa. Kun nuori huomaa, että häneen luotetaan, hän rohkaistuu, osaa ja pystyy itse. Näin nuori innostuu ottamaan vastuuta itsestään ja ympäristöstään. Tavoitteena on, että yritteliäisyydellä ja aktiivisuudella on positiivinen vaikutus nuoren elämään nyt ja tulevaisuudessa. Vahvistamalla nuorten osallisuutta, vaikuttamista ja toimijuutta varmistetaan nuorten hyvinvointia, hyviä tulevaisuuden työntekijöitä ja päättäjiä sekä rakentavaa yhteiskunnallista ilmapiiriä/ yhteiskuntarauhaa.

Nuorten Suomen slouganit (tulossa päivitetty Nuorten äänet esiin -logo)

NUORTEN
KYVYT ESIIN

NUORTEN
ÄÄNI ESIIN

Nuorten Suomi toimintakertomus

SISÄLLYSLUETTELO 2022

1. YLEISKATSAUS

2. TOIMINTA

2.1 Nuorten äänet esiin

- 2.1.1 Kohti nuorten hyvinvointialueita
- 2.1.2 Vaikuta!-teemapäivät
- 2.1.3 Nuorten ääni maakunnissa
- 2.1.4 Lasten ja nuorten ääni Keski-Suomessa
- 2.1.5 Keski-Suomen nuorisovaltuusto
- 2.1.6 Nuorten ääni ammattikouluissa
- 2.1.7 Osallistavaa oppilashuoltoa
- 2.1.8 Muuta

2.2 Nuorten kyvyt esiin

- 2.2.1 Oppilaiden osallisuus kouluissa
 - Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina
 - Täältä tullaan
- 2.2.2 Waldo-projekti
- 2.2.3 Astetta coolimpaa koulutusta
- 2.2.4 Nuoret keskelle hyvää
- 2.2.5 Joulumarkkinat
- 2.2.6 Muut

2.3 Tukitoiminnot

- Viestintä
- Yhteistyötä, verkostoitumista, oppimista

3. HALLINTO

4. TALOUS

5. KOHTI JUHLAVUOTTA

1. YLEISKATSAUS

Vuosi 2022 oli yhdistyksen 19. toimintavuosi, ja samalla neljäs vuosi, jolloin toimittiin Nuorten Suomi -nimellä. Toiminnot veivät kaikkia Nuorten Suomen strategian tavoitteissa ja kohderyhmissä olevaa kolmea ulottuvuutta - nuoriin, yhteisiin ja yhteiskuntaan vaikuttamista - monella tapaa eteenpäin.

Alkuvuotta väritti edelleen korona, mutta loppuvuodesta päästiin etenemään jo aika lailla normaaliin tapaan. Kasvokkain kohtaamiset ja koulutukset jäivät alkuvuodesta normaalia vähempään, mutta loppuvuotta kohti tilanne hiljalleen normalisoitui. Korona-aika on tuonut myös hyvää, mm. uusia työmuotoja, joita hyödynnettiin myös loppuvuonna.

Aiemmilta vuosilta tuttuja Nuorten ääni maakunnissa 21–22 ja Lasten ja nuorten ääni Keski-Suomessa -hankkeita jatkettiin, samoin Keski-Suomen nuorisovaltuuston ohjausta. Kaksi solidaarisuusprojekteja Astetta coolimpaa koulutusta ja u vot Waldo sekä jo ennen koronaan käynnistynyt Nuorten ääni ammattikouluissa saatiin päätökseen. Täältä tullaan ja Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina -projekteissa päästiin nyt käytännön toimiin. Vuoden aikana käynnistyi myös uusia mielenkiintoisia projekteja: yhteistyöprojekti Kohti nuorten hyvinvointialueita, Osallistavaa oppilashuoltoa -projekti sekä aivan loppuvuodesta Nuoret keskelle hyvää -hanke.

Nuorten Suomen järjestämiin toimintoihin vuoden 2022 aikana osallistui aktiivisessa roolissa 3508 (3980) nuorta ja 943 aikuista eli yhteensä 4451 henkilöä. Lisäksi Joulumarkkinoille osallistui n. 4500 henkilöä. Lähes kaikki toiminnoista on toteutettu kasvokkain kohtaamisina.

- Koulutuksia & valmentavia kohtaamisia: 121 tilaisuutta – mukana 2288 nuorta ja 917 aikuista
- Ryhmien toiminta: 7 kiinteää ryhmää, joilla yhteensä 48 kokoontumista. Ryhmissä mukana 79 eri nuorta, aikuisia mukana 26.
- Lisäksi 1 Hyvinvointia-peli, jonka kautta tavoitettiin 190 nuorta, joiden mielipiteitä kerättiin eri tahojen käyttöön.
- 41 opiskelijaa toimintoja kehittämässä/toteuttamassa
- Nuorten kyvyt esiin -joulukalenterissa luokkuja 12 eri taholta, Hippoksen joulumarkkinoilla, 176 myyjää ja n. 4500 kävijää.

Tarkemmat tiedot koottuna liitteessä 1.

2. TOIMINTA

2.1 NUORTEN ÄÄNET ESIIN

2.1.1 Kohti nuorten hyvinvointialueita

Nuorten Suomen aloitteesta käynnistynyt Kohti nuorten hyvinvointialueita on Nuorten Akatemian, Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton ja Nuorten Suomen yhteishanke, jonka tavoitteena on nuorten osallisuuden edistäminen hyvinvointialueilla. Hanke toteutetaan vuosina 2022–2024 ja sitä rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Nuorten Suomen erityisroolina on hyvinvointialueiden nuorten osallisuuden parissa toimivien yhteistyön koordinointi ja nuorten laajan kuulemisen edistäminen. Hanketta on toteutettu tiiviissä yhteistyössä muiden osatoteuttajien kanssa.

Hanke käynnistyi maaliskuussa 2022. Toiminnan alussa luotiin toiminta- ja viestintäsuunnitelma. Lisäksi muodostettiin ohjausryhmä, jossa on hankkeen työntekijät sekä jokaisen organisaation esihenkilöt. Ohjausryhmä on kokoustanut neljä kertaa vuoden aikana. Ohjausryhmän lisäksi koottiin sparrausverkosto, jossa jäsenet ovat laajasti eri organisaatioista, kuten ministeriöistä, valtakunnallisista järjestöistä ja nuorisovaltuustonuoria. Sparrausverkosto on tavannut kaksi kertaa vuoden aikana.

Ensimmäisen vuoden aikana kontaktoitiin jokainen hyvinvointialue. Yhtä lukuun ottamatta kaikkien hyvinvointialueiden kanssa pidettiin tapaaminen, jossa on käyty keskustelua nuorten osallisuuden tilanteesta.

Näiden keskustelujen pohjalta on muodostettu ensimmäiset tilannekuvat, joissa on kootusti nuorisovaltuustojen ja työntekijöiden yhteystiedot, nuorten osallisuuden sekä alueellisten nuorisovaltuustojen tilanne. Tilannekuvaa päivitetään säännöllisesti.

Vuoden 2022 aikana koottiin hyvinvointialueiden nuorten osallisuuden parissa toimivat tahot yhteen Nuorten hyvinvointialue -verkostoon. Verkostossa on pääasiassa mukana osallisuusvalmistelijoita ja nuorisovaltuustojen ohjaajia, mutta myös järjestöjä ja maakuntaliittoja, jotka ovat mukana esimerkiksi alueen nuorisovaltuuston ohjaamisessa. Verkostossa on noin 40 jäsentä ja se on kokoontunut seitsemän kertaa vuoden 2022 aikana. Yksi verkostotapaamisista järjestettiin kasvokkain yhteistyössä Sitran koordinoiman Demokratia-teemaryhmän kanssa.

Verkostolle on koottu materiaalipankki, jossa on hyödyllistä tietoa nuorten osallisuuteen liittyen. Verkoston käyttöön on luotu muun muassa tarpeesta ohjaajan tehtäväkuva, joka toimii pohjamateriaalina nuorisovaltuuston ohjaajaresurssin esityksissä alueilla. Materiaalipankissa on jaettu myös nuorisovaltuustojen tilannekuva -tiedosto, josta hyvinvointialueet voivat verrata nuorisovaltuustojen toimintaa.

Nuorten Suomen työntekijä on ollut auttamassa myös nuorisovaltuustojen toiminnan käynnistymisessä. Yhteistyössä Nuorten ääni maakunnissa -hankkeen kanssa järjestettiin Etelä-Pohjanmaan kouluttautumisen- ja ryhmäytyspäivä. Lisäksi Pirkanmaan Nuorisoforumissa toteutettiin työpaja nuorten laajan kuulemisen teemoista.

Hanke oli mukana kumppanina hyvinvointialueiden ja maakunnallisten nuorisovaltuustojen MAHKU22 – tapaamisen järjestämisessä. Kaksipäiväisessä tilaisuudessa hankkeen työntekijät pitivät työpajoja nuorille ja aikuisille ajankohtaisista teemoista ja auttoivat päättäjien kutsumisessa tapahtumaan sekä osallistuivat hankkeen yleisjärjestelyihin.

Vuoden 2022 aikana tehtiin useampi menetelmäkokeilu hyvinvointialueilla. Erätauko-keskusteluja järjestettiin Kanta-Hämeessä, Etelä-Savossa ja Itä-Uudellamaalla. Digiraati-kokeiluja toteutettiin Pohjois-Savossa, Kainuussa. Lisäksi Digiraati-kokeilun suunnittelu aloitettiin Etelä-Pohjanmaalla, mutta raadin toteutus tapahtuu helmikuussa 2023. Pohjois-Savossa kokeiltiin Digiraadin lisäksi Vaikuta!-teemapäivää ja Hyvinvointia!-peliä. Teemapäivät tavoittivat kahdelta eri paikkakunnalta yhteensä noin 160 nuorta. Hyvinvointia!-pelissä tavoitettiin arviolta 190 nuorta kuudelta paikkakunnalta. Menetelmien tuloksia on hyödynnetty muun muassa osana hyvinvointialueiden strategioiden ja osallisuusohjelmien valmistelua.

Hankkeessa on panostettu myös viestintään ja hyvinvointialueiden toiminnasta tiedottamiseen. Nuorten Suomen työntekijä teki hankkeelle oman visuaalisen ilmeen, dia- ja asiakirjapohjat sekä erinäisiä esityksiä. Vuoden 2022 aikana tehtiin yhdessä nuorten kanssa kaksi videota. Videoilla kerrotaan selkeästi, mikä hyvinvointialue on ja miten siellä voi vaikuttaa. Videot on jaettu kaikkien hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen ja muiden toimijoiden käytettäväksi. Mikä ihmeen hyvinvointialue -video löytyy osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=vjQdnN2uwBU> ja viisi pointtia hyvinvointialueita -video löytyy osoitteesta <https://www.instagram.com/p/CnggoYdjhsS/>

Lisäksi vuoden aikana aloitettiin päättäjille suunnattujen videoiden suunnittelu ja toteutus. Hankkeessa tuotettiin myös oppituntipaketti Allianssin Poliittikkaviikolle, jota opettajat ympäri Suomen pystyivät hyödyntämään osana opetusta. Paketissa kerrottiin hyvinvointialueiden toiminnasta ja kerättiin nuorten ajatuksia hyvinvointialueista. Paketti tavoitti noin sata nuorta. Nuorten viestejä viedään eteenpäin päättäjille seuraavan vuoden aikana.

Hankkeen toiminnasta vastasi Terhi Venäläinen maaliskuu- ja elokuusta lähtien Laura Saartoala. Myös Carita Hännivirta ja Eeva-Liisa Tilkanen olivat mukana varmistamassa hankkeen toimintojen etenemistä.

2.1.2 Vaikuta!-teemapäivät

Vaikuta!-teemapäivä on pelillisiä menetelmiä hyödyntävä tapahtumakonsepti, jonka tavoitteena on innostaa ja kannustaa nuoria vaikuttamiseen sekä vahvistaa nuorten yhteiskunnallista osallistumista. Teemapäivä mahdollistaa nuorten ja päättäjien vuorovaikutuksen sekä nuorten ajatusten ja ideoiden keräämisen eri tahojen kuten kunnan- ja maakunnan päätöksenteon tueksi.

Vaikuta!-teemapäivän toimintamalli on kehitetty yhdessä nuorten kanssa ja tämän jälkeen konseptia sekä teemapäivän järjestäjäkoulutusta on kehitetty yhdessä eri toimijoiden kanssa. Vaikuta!-teemapäivä soveltuu ala- ja yläkouluissa sekä toisen asteen oppilaitoksissa toteutettavaksi ja sitä voidaan soveltaa myös muihin toimintaympäristöihin.

Vuonna 2022 Vaikuta!-teemapäiviä järjestettiin niin Nuorten Suomen itsensä toteuttamana, eri hankkeiden toimesta tai ostopalveluna sekä Nuorten Suomen järjestämien koulutusten myötä. Lisäksi aikaisemmin koulutuksiin osallistuneet järjestivät teemapäiviä omatoimisesti. Vuoden aikana Vaikuta!-teemapäivän perehdytyksiä ja koulutuksia suunnattiin nuorisovaltuustojen toimijoiden lisäksi opetushenkilöstölle osana Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajana -hanketta (ks. 2.2.1)

Kainuun toimijoille suunnattu, koronan vuoksi siirtynyt Vaikuta!-teemapäivän järjestämisen koulutuskokonaisuus toteutettiin alkuvuodesta. Keväällä Vaikuta!-teemapäiviä järjestettiin Suomussalmella ja Kajaanissa sekä syksyllä Kuhmossa. Jokainen Kainuun alueella toteutettu tilaisuus järjestettiin paikallisten toimijoiden tuottamana, joihin Nuorten Suomi antoi pientä sparraustukea. Myös Keski-Suomessa järjestettiin keväällä kolme Vaikuta!-teemapäivää Jämsässä ja Jyväskylässä Nuorten ääni ammattikouluissa -hankkeen (ks. luku 2.1.6) toteuttamana sekä alkusyksystä neljännessä ammattikoulussa Äänekoskella yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Loppukevästä järjestettiin Pohjois-Pohjanmaan Reisjärvellä Vaikuta!-teemapäivä, johon osallistui koko yläkoulu ja lukion 1. luokan oppilaat. Teemana oli vaikuttaminen järjestöissä, joka poiki uusia kehittämisideoita vuodelle 2023. Keväällä toteutettiin myös Pohjois-Savon maakuntaliiton kanssa yhteistyössä teemapäivän järjestäjäkoulutuskokonaisuus. Pohjois-Savossa Vaikuta!-teemapäiviä järjestettiin syksyllä kaksi Kohti nuorten hyvinvointialueita -hankkeen tukemana. Edellä mainittujen lisäksi Vaikuta!-teemapäiviä järjestettiin ainakin Pirkanmaalla ja Etelä-Savossa toimijoiden, eli kuntien nuorisotyön tai muun hallinnonalan toteuttamana.

Vaikuta!-teemapäivä on myös yksi toimintamalleista, joka esitellään Oikeusministeriön tilaaman Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen tila -hankkeen kokoamassa tietokannassa. Hanke selvittää millaisia hyviä käytänteitä Suomesta löytyy, mitä puuttuu ja miten kannattaisi edetä.

Vaikuta!-teemapäivän kehittämisestä ja koulutusten toteuttamisesta vastasi Carita Hännivirta. Lisäksi tukea toimijoille päivien toteuttamiseen antoivat Veera Ruotsalainen ja Laura Saartoala.

2.1.3 Nuorten ääni maakunnissa

Vuonna 2021 käynnistyneessä Nuorten ääni maakunnissa -hankkeessa etsitään toimijoiden kesken yhdessä ja erikseen ratkaisuja ja toimintamalleja nuorten äänen kuulumiseksi maakuntatasolla. Toimintaa toteutetaan Etelä-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pirkanmaan ja Pohjanmaan maakunnissa Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintoviraston rahoittamana. Toimijoina ovat nuorten osallisuutta edistävät henkilöt maakuntaliitoista ja hyvinvointialueilta sekä alueellisista nuorisovaltuustoista. Toimintaan osallistuminen mahdollistetaan myös muille nuorten parissa työskenteleville tai nuorten elämään vaikuttaville kuten päättäjille.

Toimijoilta kysyttiin jokaisen ohjausryhmän yhteydessä sekä erillisissä tapaamisissa tarpeita ja toiveita toteutettavalle toiminnalle sekä tuelle. Näiden pohjalta tehtiin muun muassa infomateriaalia nuorille sekä järjestettiin alueellisten nuorisovaltuustojen edustajien vertaistapaaminen. Toimintaa toteutettiin pääsää-

töisesti aluekohtaisen tarpeen mukaisesti, kuten Pirkanmaalla, jossa alueellinen nuorisovaltuusto oli jäänyt Tampereen kaupungin hankkeen päättymisen jälkeen ilman ohjaajan tukea, eikä maakuntaliitolta tai hyvinvointialueen valmistelusta löytynyt resurssia tukemiseen, joten ryhmää tuettiin hankkeen toimesta.

Pohjanmaan hyvinvointialuetta sparrattiin nuorisovaltuustotoiminnan käynnistämiseksi ja loppuvuodesta käynnistettiin koulutussisällön suunnittelu kuntien osallisuusfoorumiin. Etelä-Pohjanmaalla koulutettiin päättäjiä yhdessä nuorten kanssa, tuettiin nuorisovaltuuston toimintasäännön kokoamisessa sekä nuorten ryhmäytymisessä ja tulevan vuoden toiminnan suunnittelussa. Keski-Suomessa autettiin nuorten viestien kokoamisessa ja välittämisessä hyvinvointialueen strategiatyöhön sekä palveluiden kehittämiseen. Lisäksi nuoria sparrattiin puheenvuorojen pitämisessä eri tilaisuuksissa ja päättäjien kohtaamisessa.

Yhteistyötä tehtiin tiiviisti Kohti nuorten hyvinvointialueita -hankkeen työntekijöiden kanssa heti alusta alkaen, kun valtakunnallisen hanke pääsi starttaamaan. Vuosien aikana kertynyttä aluekohtaista tietoa jaettiin ja yhteisten maakuntien alueilla toteutettavat tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä.

Yhteistyössä toteutettiin myös vuoden suurin ponnistus MAHKU22-tapahtuma, joka oli suunnattu hyvinvointialueiden ja maakuntien nuorisovaltuustoille sekä tukiaikuisille. Tapahtuma suunnittelussa ja toteutuksessa oli tiiviisti mukana myös Keski-Suomen nuorisovaltuustosta 12 nuorta, jotka toimivat tapahtumassa eri tehtävissä. Ohjelma koostui yhteisestä aloituksesta, jossa kuultiin tervehdys ministeri Kiurulta sekä sosiaali- ja terveysministeriön edustajien esitys hyvinvointialueuudistuksesta sekä kolmesta eriteemaisesta työpajasta yhteenvetoesityksineen.

Palautteiden mukaan tapahtuman kohokohta oli iltaohjelma, joka alkoi Jyväskylän kaupungin tervehdyksellä ja nuorista koostuvan bändin esityksillä. Illan aikana oli aikaa runsaasti verkostoitumiselle sekä keskusteluille päättäjien kanssa. Päättäjinä iltaohjelmaan osallistui muun muassa ministeri Honkonen, sekä kaksi muuta kansanedustajaa sekä hyvinvointialueen valtuutettuja. MAHKU22-tapahtumaan osallistui yhteensä 47 nuorta ja aikuista 12 eri alueelta sekä iltaohjelmassa oli mukana 8 päättäjää ja työpajavetäjiä sekä muita järjestäjiä lisäksi 8 henkilöä. Tapahtumasta tuotettiin video, joka sisältää tapahtumafiilistelyä sekä kolmen päättäjän terveiset nuorille. Video löytyy osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=PflneeBgywQ>

Hankkeen ohjausryhmässä oli aikuisten ja nuorten edustajat kaikista hankkeen maakunnista. Lisäksi mukana oli Nuorten Akatemian ja Suomen Nuorisovaltuustojen liiton ja rahoittajan edustaja. Ohjausryhmä kokoontui kolme kertaa ja osallistujien kokoonpano vaihteli jokaisessa kokouksessa. Ohjausryhmän kokouksissa käytiin aina aluekohtainen kuulumiskierros sekä ajankohtaiskatsaus. Lokakuun kokouksen alustuksena kuultiin Sitran Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa -selvityksen aluekohtaisista tuloksista.

Hankkeesta ja tilaisuuksien järjestelyistä vastasi alkuvuodesta Eeva-Liisa Tilkanen ja loppukeväästä alkaen Carita Hännivirta. Nuorten tukena ja kouluttajana toimi lisäksi Jere Huotari.

Nuorten ääni maakunnissa -hankkeen oli tarkoitus päättyä vuoden 2022 lopussa, mutta toimintaa pystytään jatkamaan pienimuotoisesti vielä vuonna 2023.

2.1.4 Lasten ja nuorten ääni Keski-Suomessa -hanke

Nuorten ääni Keski-Suomessa -hankkeen tarkoituksena oli edistää Keski-Suomen nuorten paikallis- ja maakuntatason vaikuttamistoimintaa. Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen edistämiseksi oli tarkoitus luoda uusia toimintamalleja sekä rakentaa keskisuomalaisten lasten ja nuorten vaikuttamisen kokonaisuutta. Hankkeen päärahoittaja oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Toteutus suunniteltiin alkujaan ajalle 1.1.2019-31.12.2021, mutta toimintaa pystyttiin lisärahoituksen myötä jatkamaan vuonna 2022.

Aikaisempien vuosien tapaan vuonna 2022 kuntien nuorisovaltuustotoiminnan tukemista jatkettiin tarpeen mukaisesti, mutta pienimuotoisesti. Nuorisovaltuustojen ohjaajille järjestettiin vuoden aikana kaksi vertaisverkostotapaamista. Nuorten osallisuus kunnissa oli teemana myös Keski-Suomen perusnuorisotyöverkoston tapaamisissa. Näissä nousi esiin muun muassa se, että osalla nuorisotyöntekijöistä ei ollut tietoa oman

kunnan hyvinvointisuunnittelusta tai nuorten osallistamisesta siihen. Tämän jälkeen pyydettiin ja saatiin puheenvuoro kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden verkostotapaamiseen, jossa nuorisotyötä ja nuorten osallisuuden tärkeyttä tuotiin esille.

Nuorten parissa toimiville tarjottiin mahdollisuuksia osallistua nuorten osallisuutta edistävien toimintamallien perehdytyksiin. Erätauko -fasilitaattorikoulutus järjestettiin yhteistyössä Erätauko-säätiön kanssa ja Mikä vituttaa? -toimintamallin perehdytys Etelä-Savon maakuntaliiton kanssa. Jälkimmäinen toimintamalli oli myös esillä nuorisoalan koulutus- ja messutapahtumassa NUORI22 -päivillä, jossa järjestettiin Mikä vituttaa? -työpaja erityisesti Ohjaamoissa tai nuorten työpajaympäristöissä työskenteleville.

Vuoden aikana toteutettiin kartoitus nuorten vaikuttamismahdollisuuksista ja osallisuuden rakenteista keskisuomalaisissa kunnissa. Lähteinä käytettiin kuntien verkkosivuja sekä nuorisovaltuuston ohjaajien haastatteluita. Tiedon pohjalta on tarkoituksena nostaa hyviä käytäntöjä esiin sekä laatia kuntakohtaisia suosituksia nuorten osallisuuden edistämiseksi sekä tuottaa pohjamateriaalia yhteisen keskisuomalaisen mallin luomiseksi, jolla voidaan tukea koordinoitusti nuorten vaikuttamistoimintaa kunnissa ja maakuntatasolla. Hyviä käytänteitä nostetaan esiin myös hankkeen toteuttamista tilaisuuksista, joissa on oltu mukana. Yksi näistä oli vuoden 2022 keväällä Keuruun nuorisopalveluiden organisoima kunnan päättäjien osallisuuskoulutus, jossa nuorten vaikuttajaryhmät sekä viranhaltijat ja päättäjät mm. keskustelivat nuorten nostamista aiheista. Loppuvuodesta Ääneseudulla järjestettiin keilailtaan päättynyt romaninuorten ja nuorisotyönjohtajan kohtaaminen, jonka teemana oli nuorten harrastaminen ja hyvinvointi.

Vuonna 2022 toteutettiin myös täysin uusi yhteistyöprojekti Osuuskauppa Keskimaan kanssa. Keskimaa oli teettänyt syksyllä 2021 kyselyn nuorille, selvittääkseen mikä konkreettinen asia lisäisi hyvinvointia omalla asuinalueella. Nuorten suosituimmista vastauksista nousi muun muassa nuorisotilojen viihtyvyyden lisääminen. Hankkeen kanssa tehdyn yhteistyön myötä Keskimaa lahjoitti huomattavan summan 14 keskisuomalaisen nuorisotilan kunnostukseen ja kalustukseen. Jokaisessa lahjoituskohteessa kiinnitettiin huomiota siihen, että tiloja käyttävät nuoret pääsivät itse vaikuttamaan ja toteuttamaan kunnostuksia. Esimerkiksi Petäjävedelle lahjoitus sai upean yhteistyön liikkeelle, yhteistyössä usean toimijan kanssa toteutettiin 15 nuorta työllistänyt Duunileiri koululaisten syyslomalla. Uudistuneiden tilojen avajaisia juhlistettiin pitkin syksyä.

Nuorten äänen ja osallistamisen tärkeyttä pidettiin lisäksi esillä myös Keski-Suomen hyvinvointialueen valmistelussa. Edellisen vuoden syksyllä toteutettiin Hyvinvointia!-peli, jota pelasi 1100 yläkoululaista ja vuoden 2022 keväällä tämän pelin kautta tulleita nuorten ajatuksia ja toiveita esiteltiin Keski-Suomen hyvinvointialueen nuorten palveluiden valmistelijoille sekä virtuaalisen sosiaali- ja terveyskeskuksen omaks.fi/nuorelle -sivuston kehittäjille. Myös prosessina tätä esiteltiin mm. kaikille hyvinvointialueille verkostotapaamisissa ja aluekohtaisissa palaverissa. Lisäksi vuoden aikana osallistuttiin useisiin tilaisuuksiin, kuten Keski-Suomen Osallisuusfoorumiin, joiden kautta pyrittiin vaikuttamaan siihen, että nuorten osallisuus otettaisiin huomioon palveluita kehitettäessä. Ilahduttavaa olikin, että vuoden lopussa hyväksytyyn Keski-Suomen Osallisuusohjelman toimenpiteistä löytyy erillismaininnat nuorten osallistamiseksi sekä mm. Vaikuta!-teemapäivien järjestämiseksi.

Yhteistyö jatkettiin edellisvuosien tapaan tiiviisti Keski-Suomen perusnuorisotyön ja muiden nuorisoalan koordinaattoreiden kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehtiin mm. Keski-Suomen Nuorisovaltuuston, Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen hyvinvointialueen valmistelijoiden ja päättäjien sekä maakunnan alueella toimivan järjestöverkoston kanssa.

Hankkeesta päävastuun kantoi Carita Hännivirta. Kuntakartoitusta tekivät myös Veera Ruotsalainen ja Pekka Junkala.

2.1.5 Keski-Suomen nuorisovaltuusto

Keski-Suomen Nuorisovaltuusto on keskisuomalaisista nuorista koostuva vaikuttajaryhmä, jonka tehtävänä on vaikuttaa maakunnan alueella tehtävään päätöksentekoon sekä tuoda nuorten ja lasten mielipiteitä esiin. Ryhmässä on kaksi edustuspaikkaa jokaisen keskisuomalaisen kunnan nuorille sekä kuusi avointa paikkaa. Nuorisovaltuusto on puoluepoliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton.

Vuonna 2022 jäseniä oli 19 kunnasta yhteensä 35 nuorta. Ryhmän toimintaan vaikutti merkittävästi hyvinvointialueuudistus, jonka myötä Keski-Suomen nuorisovaltuustosta tuli myös Keski-Suomen hyvinvointialueen alainen vaikuttamistoimielin. Tavoitteena vuosille 2021–2022 oli tutustua ja ryhmytyä uudelleen usean koronavuoden jälkeen, sekä saada nuorten ääni kuuluviin maakunnassa ja hyvinvointialueuudistuksessa.

Nuorisovaltuuston kausi vuodelle 2021–2022 alkoi koronan vuoksi etäpohdintayhteyksillä joulukuussa 2021. Järjestäytymiskokous pidettiin kaksiosaisena tammikuussa, sekin etäyhteyksin. Ryhmä piti vuoden aikana kuusi kokousta, joiden lisäksi pienryhmittäin teemakohtaisia valmistelutapaamisia. Nuorisovaltuuston kokouksissa oli esillä mm. hyvinvointialueen strategiatyö, Keski-Suomen liiton sivistysstrategia ja hyvinvointialueen laajennettu opiskeluhoitoryhmä.

Keski-Suomen nuorisovaltuusto oli mukana järjestämässä helmikuussa kunnallisille nuorisovaltuustoille keskustelutilaisuuden etäyhteyksin, jossa aiheena oli nuorten vaikuttaminen ja nuorisovaltuuston toiminta tulevalle hyvinvointialueella.

Kevään kohokohta oli, kun maailma alkoi taas avautua koronan jälkeen ja huhtikuun alussa 2022 järjestettiin nuorisovaltuuston kaksipäiväinen tapaaminen Jyväskylässä. Tapaamisessa tutustuttiin toisiin, perehdyttiin Keski-Suomen liittoon ja Keski-Suomen hyvinvointialueeseen organisaatioina ja kuultiin millaisiin aiheisiin nuorten mielipiteitä halutaan kuulla sekä mihin ja miten nuoret pääsevät vaikuttamaan. Nuoret tutustuivat ja saivat kertoa mielipiteitään mm. Keski-Suomen strategiaan, Hiilineutraali Keski-Suomi 2030 -tiekarttaan ja maakuntakaavaan liittyen.

Nuoret myös työstivät Hyvinvointia! -pelin avulla kerättyjä keskisuomalaisten nuorten ajatuksia hyvinvoinnista sekä ammattikouluissa toteutettujen Vaikuta! -päivien tuloksia ja tekivät niiden pohjalta videotervehdykset Keski-Suomen päättäjille. Toinen video julkaistiin Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia-seminaarissa. Video on ollut erittäin suosittu ja kiitelly puheenvuoro <https://www.youtube.com/watch?v=yH6oRHd1S-U&t=43s>. Toinen video esiteltiin Keski-Suomen maakuntavaltuuston iltakoulussa huhtikuun lopussa. <https://www.youtube.com/watch?v=sLzMtwt33Ec>

Hyvinvointialueuudistuksen myötä alueellisten vaikuttamistoimielinten aloittaessa toimintansa Keski-Suomen nuorisovaltuustoon nimettiin uusia jäseniä huhtikuussa 2022. Nuorisovaltuuston edustajia osallistui huhtikuussa hyvinvointialueen vaikuttamistoimielinten yhteiseen starttiin.

Uudistus toi muutoksia myös Keski-Suomen nuorisovaltuuston toimintaan siltä osin, että hyvinvointialueelta tuli Nuorten Suomen työntekijän lisäksi toinen tukiaikainen nuorisovaltuustolle. Jonkin verran toimintatavoissa oli eroja, eikä toimintaa päästy toteuttamaan täysin toivotulla tavalla muutoksen keskellä. Asiat etenivät kuitenkin ja pohja on nyt jatkolle hyvä.

Keski-Suomen Nuorisovaltuuston edustajia osallistui vuoden aikana maakuntien ja hyvinvointialueiden nuorisovaltuustojen verkostotapaamisiin. Nuorisovaltuuston edustajia osallistui kauden aikana Keski-Suomen Minimaaseutugaalaan sekä Eurooppa olemme me -paneelikeskusteluun. Yhteistyötä tehtiin mm. JYP Jyväskylän kanssa sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun Diggiloo-hankkeen kanssa.

Syksyn 2022 lopussa Keski-Suomen Nuorisovaltuusto osallistui aktiivisesti Jyväskylässä järjestetyn Mahku22 -tapahtuman eli hyvinvointialueiden ja maakuntien nuorisovaltuustojen tapaamisen järjestämiseen. MAHKU22-tapahtumassa oli kolme eriteemaista työpajaa nuorille sekä oma verkostotapaaminen tuki-

aikuisille. Tapahtumassa on myös runsaasti kaikille yhteistä ohjelmaa sekä kaikkien työpajojen tuotosten esittelyt loppuksi. (tarkemmin luvussa 2.1.3) Yhteinen työskentely tiivistä ja yhdisti ryhmää. Tästä on hyvä jatkaa uuteen vuoteen 2023.

Nuorten Suomi ry koordinoi nuorisovaltuuston toimintaa Keski-Suomen liiton ja Nuorten Suomen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Nuorten tukena toimi Carita Hännivirta (kevät) ja Veera Ruotsalainen (syksy).

2.1.6 Nuorten ääni ammattikouluissa

Nuorten ääni esiin ammattikouluissa -hanke oli startannut jo vuonna 2019, mutta koronapandemia pysäytti hankkeen pariaksi vuodeksi ja pakotti myös tekemään uusia suunnitelmia toteutukseen. Näin ollen hanke vietiin loppuun vasta keväällä 2022.

Nuorten ääni esiin ammattikouluissa hankkeen tarkoituksena oli edistää nuorten äänen kuulumista niin ammattikouluissa kuin nuorten muussa elinympäristössä. Toteutus ammattiopistoissa nähtiin erityisen tärkeänä vähäisen yhteiskunnallisten asioiden opetuksen ja nuorten vähäisen yhteiskunnallisen osallistumisen vuoksi. Tavoitteena olikin luoda mallia, jolla ammattiopistoissa voitaisiin edesauttaa toisen asteen opiskelijoiden yhteiskunnallisen vaikuttamisen kiinnostusta.

Keväällä 2022 ammatillisissa oppilaitoksissa toteutettiin kolme Vaikuta!-teemapäivää, joihin osallistui yhteensä reilu 120 henkilöä. Päiviin osallistuneet nuoret olivat kasvatus- ja ohjausalan opiskelijoita, merkonomi- ja datanomiopiskelijoita, nivelvaiheessa olevia oppivelvollisia, autoalan, metsäalan, sote-alan, liiketalouden sekä ravintola-alan opiskelijoita.

Vaikuta! -pelin ja työpajojen teemat suunniteltiin yhteistyössä oppilaitosten eli Kristillisen opiston, Gradia Jämsän ja Gradia Priimuksen kanssa. Kristillisen opiston päivän suunnittelussa ja toteutuksessa oli mukana myös opiskelijoista muodostettu nuorten tiimi.

Vaikuta! -teemapäivät ja muut nuorten tapaamiset osoittivat, että ammattikoululaiset ovat kiinnostuneita yhteiskunnallisista asioista ja heillä on niistä sanottavaa, kunhan heille antaa siihen mahdollisuuden ja innostavan väylän, jossa on tilaa pohtia omia näkemyksiä ja arvoja sekä ilmaista mielipiteensä.

Hanke osoitti, että Vaikuta! -teemapäiväkonsepti oli toimiva osallisuuden vahvistamisen malli myös ammattikouluissa. Konsepti sai innostuneen vastaanoton niin opiskelijoilta kuin henkilökunnalta. Monipuoliset ja vaihtelevat tehtävät saivat hyvän vastaanoton. Vaikuta!-teemapäivän konsepti on joustava, sisältöä voidaan muokata vastaamaan juuri ammattikoululaisten tarpeita yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja ajankohtaisiin teemoihin liittyen.

Hankkeen kautta saatiin kerättyä runsaasti ammattikoululaisten nuorten mielipiteitä, ideoita ja äänestystuloksia ajankohtaisista aiheista. Nuoret kertoivat myös ajatuksiaan nuorille sopivista vaikuttamisen väylistä ja aiheista, joihin haluaisivat vaikuttaa. Aineisto luovutettiin oppilaitoksen henkilökunnalle, johdolle ja opiskelijoille sekä Keski-Suomen aluevaltuustolle ja Keski-Suomen maakuntavaltuustolle muun muassa videotervehdyksen muodossa. Ammattikoululaisten ääni tuli siis esiin paikallisesti oppilaitoksessa ja kunnassa sekä myös laajemmin hyvinvointialueella ja maakunnassa.

Vaikuta! -päivissä ammattikoululaiset myös kohtasivat päättäjiä, mikä on suhteellisen harvinaista. Kohtaamiset kuitenkin osoittivat, että kun päättäjät ja nuoret on kerran saatu samaan tilaan, on keskustelu antoisaa molemmille osapuolille. Vaikuta!-teemapäivän kaltaista vuorovaikutuksen vahvistusta ja sujuvia toimintamalleja todellakin tarvitaan.

Hankkeen myötä kaikissa oppilaitoksissa syntyi kipinä järjestää päiviä jatkossakin ja ottaa tapahtuma osaksi oppilaitoksen toimintaa ylemmältä taholta niin, että mahdollisimman moni opiskelija pääsee osallistumaan päivään. Nuorten Suomi jatkaa yhteistyötä oppilaitosten kanssa päivien järjestämisessä myös jatkossa.

Hankkeen vastuuhenkilönä toimi Veera Ruotsalainen.

2.1.7 Osallistavaa oppilashuoltoa

Koronan helpotettua päästiin syksyllä käynnistämään Erasmus+ -rahoitteinen Osallistavaa oppilashuoltoa -hanke. Sen aikana Nuorten Suomi fasilitoi keskisuomalaisessa yläkoulussa prosessin, jossa nuorten näkemyksiä oppilashuollosta ja hyvinvoinnista käsitellään kouluyhteisössä ja sitä kautta pyritään oppilashuollon kehittämiseen. Tavoitteena on yhtäältä luoda uusia malleja oppilaiden osallistamiseksi ja toisaalta lisätä oppilashuollon ammattilaisten ymmärrystä siitä, miten oppilashuolto näyttäytyy nuorille. Hanke kestää vuoden 2023 loppuun.

Hankkeen oli alun perin tarkoitus alkaa jo vuonna 2020, jolloin yhteistyökoulut olivat jo melko pitkälti valmiina, mutta korona-aika esti hankkeen toteuttamisen. Vuonna 2022 tilanteet alkuperäisissä yhteistyökouluissa olivat muuttuneet ja koulujen rekrytointi hankkeeseen piti aloittaa alusta. Koulujen mukaan saaminen osoittautui haastavaksi, vaikka kouluissa aihetta pidetään kyllä tärkeänä. Hyvinvointialueuudistuksen ollessa käynnissä, koulut eivät oikein tieneet, miten edetä eivätkä olleet halukkaita lähtemään mukaan.

Vuoden 2022 lopulla hankkeeseen oli sitoutunut Kilpisen yhtenäiskoulu, jossa yhteistyö alkoi innostuneesti aloituspalaverilla koulun johdon ja oppilashuoltoryhmän kanssa. Hankkeen toiminnot on määrää käynnistää koululla tammikuussa 2023.

Hankkeen vastuuhenkilönä toimi Veera Ruotsalainen.

2.1.8 Muuta

Nuorten Suomen toinen perusseloukaneista on ollut Nuorten ääni esiin. Se päätettiin muuttaa virallisestikin Nuoret äänet esiin -muotoon, koska se kuvaa nuorten äänen moninaisuutta paljon paremmin.

2.2 NUORTEN KYVYT ESIIN

2.2.1 Oppilaiden osallisuus koulussa

Nuorten Suomi on tehnyt pitkään yhteistyötä koulujen kanssa erilaisten koulutusten ja ToukoFestin merkeissä. Nyt näitä näkökulmia on yhdistetty. Käynnissä on kaksi kouluille suunnattua projektia, jotka täydentävät toisiaan: opettajien täydennyskoulutukset teemalla Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina ja oppilaille suunnattu Täältä tullaan -projekti. Hankkeilla on yhteinen ohjausryhmä, joka kokoontui vuoden aikana kolme kertaa. Ryhmään kuului koulutusalan vahvoja osaajia eri näkökulmista. Hankkeista vastasi Eeva-Liisa Tilkanen ja oppilaiden koulutuksista Milla Köykkä apunaan Elina Piippanen tai keväällä myös Petra Miettinen.

Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina

Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina -hankkeessa koulutetaan sivistystoimen henkilöstöä hankkeen nimen mukaisesti toteuttamaan yhä enemmän oppilaita osallistavaa toimintaa ja kehittämään koko koulun toimintakulttuuria nuorilähtöisemmäksi. Hankkeen rahoittajana on Opetushallitus.

Koulutuksia on eri teemoilla. Korona esti aivan alkuvuoden koulutukset ja senkin jälkeen opettajien koulutukset ovat lähteneet yleisen trendin mukaisesti odotettua hitaammin liikkeelle. Tilaisuuksia toteutui yhdeksän, ja niihin osallistui yhteensä 225 opettajaa ja muuta koulun kasvatushenkilöstöä. Osallisuuden perusteet -koulutuksen molemmat osat järjestettiin Karstulassa sekä ko. koulutuksen ensimmäinen osa Konnevedellä, Petäjävedellä ja Toivakassa. Osallistava opettaja 1 -teeman koulutus toteutettiin Toivakassa ja etänä Vaikuta-teemapäivän perehdytys ja järjestäjäkoulutus.

Täältä tullaan

Täältä tullaan -hankkeessa on tarkoituksenaan kehittää täysin uusi koulutusprosessikonaisuus, millä nuorten toimijuutta vahvistetaan koulussa ja lähiympäristössä. Nuoria innostetaan ja koulutetaan ideoimaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan koko koulun yhteisiä tapahtumia ja/tai muita toimintoja, jotka edistävät kaikkien hyvinvointia. Hanketta rahoittaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Keski-Suomen liitto.

Alkuvuodesta kerättiin osittain vapaaehtoisista, osittain työntekijöistä koostuva nuorten aikuisten kehittäjäryhmä (20–28-vuotiaita). Ryhmään kuului kuusi nuorta aikuista. Ryhmä ideoi ja suunnitteli koulutuskokonaisuuden sisältöjä. Heidän toimestaan syntyi mm. tehtäväpassi oppilaille. Kehittäjäryhmä kokoontui yhteensä kahdeksan kertaa. Nuorten kehittäjäryhmän jäseniä oli mukana myös ohjausryhmän kokouksissa.

Ensimmäisenä koko koulutusprosessi toteutettiin keväällä 2022 Karstulan yhtenäiskoululla. Hankalan korona-tilanteen vuoksi aiempi pilottikunta Petäjävesi jättäytyi keväällä pois. Karstulassa koulutuksissa oli mukana yhteensä 16 alakoululaista ja 10 yläkoululaista. Alakoulu ja yläkoulu päätyivät tekemään koululle omat monitoimitapahtumat, joihin osallistui kaikki koulun oppilaat, n. 350 oppilasta. Oppilaat ja opettajat olivat kaiken kaikkiaan tyytyväisiä projektiin ja lopputulokseen niin, että heillä on suunnitelmissa toteuttaa ne jatkossakin.

Toivakan yhtenäiskoululla homma starttasi työpajakokonaisuudella. Työpajat toteutettiin keväällä yhtenäiskoulun luokilla 4.-9. ja Kankaisten kyläkoululla. Itse koulutusprosessi starttasi vasta syyslukukaudella. Projektitiimissä oli mukana 16 osallistujaa suunnilleen yhtä monta ala- ja yläkoululta. Ryhmä kokoontui syksyllä kaksi kertaa ja prosessi jatkuu v. 2023 puolella.

Syksyllä hankkeeseen tuli uusina kouluina mukaan Konnevesi ja Joutsa. Konnevedellä työpajat pidettiin luokille 5.-9. Lapunmäen koululla, mukana oli myös Hytölän kyläkoulun 5.-6. luokkalaiset. Ensimmäiselle koulutuskerralle halukkaita tuli yli 60, mutta määrä pudotettiin 18 osallistujaan. Joutsassa työpajoihin osallistui luokat 5.-9. Joutsan yhtenäiskoululla ja pidettiin yksi koulutuskerta, johon osallistui 7 oppilasta.

Kaikkiaan mukana oli neljä koulua, työpajoissa oli mukana n. 450 oppilasta, joista myös koulutuksissa 109 oppilasta. Koulutukset jatkuvat v. 2023 puolella ja myös usean uuden koulun kanssa sovittiin prosessin toteuttamisesta v. 2023 aikana.

2.2.2 Waldo-projekti

Erasmus+ Solidaarisuusjoukkojen rahoituksella toteutettu Nuorten helikopteriryhmän jäsenten ideoima u wot Waldo vietiin päätökseen. Vuonna 2021 Nuorten tiimi tuotti erityisesti kunnallisvaaleihin liittynyttä sarjakuvaa, jonka tarkoituksena oli tuoda vaikuttamista ja politiikkaa mahdollisimman ymmärrettävään muotoon usealla kielellä. Nämä koottiin nyt painotuotteiksi suomeksi ja kuudella muulla kielellä. Nuoret piirsivät sarjakuvahahmoja vielä lisää ja niitä painettiin tulevia sarjakuva- ja tarinatyöpajoja varten. Waldo-

materiaalia ja -teemaa hyödynnetäänkin myös jatkossa, mihin tarkoitukseen hankittiin myös Waldo-nukke ja -vaatteet, jotta Waldo-hahmo pääsee liikkeelle ja pääsee näkymään eri paikoissa. Nuorten ryhmä kokoontui muutaman kerran etänä ja kerran kasvokkain.

2.2.3 Asetta coolimpaa koulutusta

Ilmastovaikuttamisesta kiinnostuneiden nuorten ryhmä, ilmastotiimi, jatkoi toimintaa Asetta coolimpi ilmasto -hankkeen jälkeen Asetta coolimpaa koulusta -hankkeen puitteissa. Ilmastotiimi muodostui viidestä eri paikkakunnilla asuvasta nuoresta. Tiimi toimi Erasmus + -solidaarisuusprojektirahoituksella, jonka turvin se toteuttivat neljää aikaisemmissa hankkeissa kehittämänsä ilmastokoulutusta eri kohderyhmille.

Hanke käynnistyi jo syksyllä 2021, mutta koronarajoitusten takia varsinaiset koulutukset pystyttiin toteuttamaan vasta keväällä 2022. Tavoitteena oli kolme koulutusta, joista yksi toteutettiin etänä ja kaksi Marttisen leirikeskuksesta nuorten vaikuttajaleirillä. Etäkoulutus oli nuorille suunnattu Nuoren ilmastovaikuttajan -koulutus ja Marttisen leirillä koulutukset olivat Ilmastopaketti-koulutus ja Ilmastotoimet kunnassa -koulutus. Molemmista koulutuksista yleisönä oli sekä nuoria että nuorisotyöntekijöitä. Koulutukset tavoittivat yhteensä noin 30 henkilöä.

Huhtikuussa 2022 Ilmastotiimi vieraili Nuorisotyön kansanradio -podcastissa kertomassa omasta toiminnastaan ja ilmastoasioista yleensä. Jakso on kyseisen podcastin kuunnelluin jakso. Koulutusten ohella ilmastotiimi kokousti etäyhteyksin alkuvuodesta ja piti tiiviisti yhteyttä myös Whastappin välityksellä. Yhteenvetoa ja arviointia hankkeesta työstettiin Marttisen leirin yhteydessä ja toukokuussa 2022 pidettiin hankkeen päättäjäiset etänä. Kaiken kaikkiaan kokemukset koulutuksista olivat hyviä niin itse tiimin kuin koulutettavienkin mielestä. Hankkeen päätyttyä Ilmastotiimi jatkoi toimintaansa itsenäisesti.

Hankkeen vastuuhenkilönä toimi Veera Ruotsalainen.

2.2.4 Nuoret keskelle hyvää

Keski-Suomen liiton rahoittama Nuoret Keskelle hyvää -hanke haastaa laajasti eri tahot toimimaan kaikkien keskisuomalaisten nuorten hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämiseksi sekä tekee nuorille suunnatut toiminnot näkyviksi.

Keski-Suomen erilaiset organisaatiot (julkinen hallinto, yritykset, järjestöt, muut yhteisöt) haastetaan kertomaan, mitä he tekevät tällä hetkellä nuorten osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja mitä uutta he lupaavat tehdä jatkossa. Tiedot kootaan sitoumuksiksi, ja sitoutuneet voivat myös liittää terveiset nuorille. Hankkeen kestävä marraskuusta 2022 maaliskuun 2024 loppuun. Hankkeen ensimmäiset kuukaudet on varattu valmistelemaan työhön ja varsinaiset haasteet alkavat keväällä 2023.

Marras-joulukuussa 2022 hanke pyörähti käyntiin ja sille saatiin luotua hyvää pohjaa. Hankkeelle koottiin niin kutsuttu kummiryhmä, joka vastaa ohjausryhmää ja sparraa hankkeen toteutuksessa. Kummiryhmä koostuu yhdestätoista eri keskisuomalaisten organisaatioiden edustajista. Kummiryhmä kokoontui joulukuussa 2022 ensimmäiseen kokoukseen, jossa muodostettiin yhteistä näkyä hankkeesta. Joulukuussa aloitettiin myös viestintäsuunnitelman teko viestinnän asiantuntija Tiinu Wuolion johdolla.

Hankkeesta vastasi Veera Ruotsalainen ja myös Eeva-Liisa Tilkanen käytti osan työajastaan hankkeeseen.

2.2.5 Joulumarkkinat

Perinteiset Hippoksen Joulumarkkinat järjestettiin Jyväskylän Hipposhallissa lauantaina 3.12. Joulumarkkinoilla oli 197 myyntipaikkaa ja 180 eri myyjää. Asiakkaita tuli tasaisena virtana, kävijöitä riitti aivan markkinoiden alusta sulkemiseen saakka yhteensä vajaa 5000. Tänäkin vuonna myyntipaikkamaksu oli järjestöille halvempi kuin yksityisille myyjille, ja myyjäkaarti oli jälleen ilahduttavan monipuolinen.

Tapahtumassa tekemässä mukana oli jälleen joukko reippaita nuoria: Gradian liiketalouden opiskelijaryhmä järjesti lapsille suunnattuja toimintapisteitä tapahtuman ajaksi, paikan päältä löytyi mm. lautapeli- ja askartel-piste. Opiskelijoita oli auttamassa myös infossa ja makkaranmyynnissä. Tapahtuman turvallisuus-päällikkönä toimi ansiokkaasti 23-vuotias Jan Simpanen ja EA-vastaavana 21-vuotias Anne-Marie Nyholm. Nuoret olivat korvaamattomassa roolissa myös tapahtuman rakentamisessa ja purussa.

Päävastuun tapahtuman järjestelyistä kantoivat Milla Köykkä ja Joonas Kokkonen.

2.2.6 Muut

Kerhotoiminta

Syksyllä 2021 käynnistetty Keljonkankaan yhtenäiskoulun Sohlbergin kadun yksikön viestintäkerho jatkoi toimintaansa. Oppilaiden toiveesta kerhossa tehtiin koululle verkkolehteä. Kerholaiset ideoivat ja toteuttivat lehtijutut itse, ja kerholaiset pääsivät kokeilemaan ja harjoittelemaan mm. valokuvausta, grafiikkaa, juttujen kirjoittamista ja videokuvausta. Lisäksi he innostuivat tekemään myös nuorten mielenterveyteen liittyvän podcastin, joka on saanut paljon kehuja. Kerho kokoontui kerran viikossa. Vetäjinä toimivat Milla Köykkä ja Neea Huhdanpää.

Loppusyksystä käynnistettiin Gradian asuntolan yhteydessä taidekerho. Se kokoontui kahden viikon välein, mukana oli yhteensä 16 nuorta. Kerhon ohjaajina toimivat Milla Köykkä ja Elina Piippanen.

Muuta

Nuoren aikuisen oppisopimus jatkui STEAn Paikka auki -rahoituksella.

Nuorten Suomen edustaja oli mukana Nuori2022-tapahtumassa osaamiskeskus Kentaurin järjestämässä Nuorisojärjestöjen muuttuvat toimintaympäristöt -paneelissa. Lisäksi oltiin mukana Kentaurin johdolla tehtävässä järjestöjen tulevaisuuden ennakointiin liittyvässä keskustelu-työskentelyssä, jonka pohjalta luodaan työkirja-julkaisu nuorisovaltuustojen ennakointityöhön.

2.3 Tukitoiminnot

Viestintä

Viestintä on Nuorten Suomen päätoimintojen tukitoiminto, jonka pääasiallinen tarkoitus on huolehtia yhdistyksen yleisestä viestinnästä sekä tukea toimintojen viestintää. Yhdistykselle on luotu oma tunnistettava visuaalinen ilme. Yhteisinä viestintäkanavina oli verkkosivut, Facebook, Instagram, Twitter ja Youtube sekä viisi kertaa lähetetty uutiskirje. Työntekijät vastasivat kukin vastuullaan olevan toiminnon viestinnän toteutumisesta, esimerkiksi omilla uutiskirjeillä, sähköpostitse, kokouksissa sekä pikaviestikanavien kautta.

Yhdistyksellä on käytössään kattava viestintäsuunnitelma, jonka toteutumista arvioitiin ja kehittämissuunnitelmia työstettiin niin työntekijöiden kuin hallituksen kesken vuoden aikana. Viestinnällisiä asioita käsiteltiin kaikissa toimistopalaverissa joka toinen viikko ja lisäksi kerran kuukaudessa niin kutsuttu sometiimi kokousti ja suunnitteli seuraavien kuukausien somepäivityksiä.

Vuoden aikana kiinnitettiin huomiota siihen, että nuoret ovat vahvasti mukana viestinnässä ja tämä tavoite saavutettiin kohtuullisen hyvin. Alkuvuodesta Nuorten Suomen Youtube-kanavalla julkaistiin nuorten itsensä tekemä Nuorten terveiset hyvinvointialueen päättäjille -video. Sisällössä hyödynnettiin edellisvuoden MAHKU21 -tapahtumassa koostettua nuorten julkilausumaa. Keväällä koottiin Keski-Suomen nuorten terveiset hyvinvointialueelle -video, jossa Keski-Suomen nuorisovaltuuston jäsenet käsittelivät nuorten

itsensä nostamia aiheita. Videolla luettiin myös nuorten mielipidekirjoitus mielenterveystarkastuksista. Jyväskylän nuorisovaltuuston ja Jämsän Gradian ammattiopiston nuorten kanssa tehtiin Nuorten terveiset Keski-Suomen maakuntavaltuuston Iltakouluun – video.

Kesällä Nuorten Suomella oli kaksi kesätyöntekijää, joiden tehtävänä oli someviestintä. Kesätyöntekijät tuottivat muun muassa esittelyitä yhdistyksen toiminnasta sekäideoivat ja suunnittelivat Keskimaan kanssa toteutettua Ilo auttaa -kampanjan someviestintää. Syksyllä nuoria osallistui kolmen maakunnan alueelta Mikä ihmeen hyvinvointialue? - ja Viisi pointtia hyvinvointialueista -infovideoiden sisällön ideointiin sekä toimivat esiintyjinä videoilla. MAHKU22 -tapahtumassa nuoret niin sanotusti kaappasivat Nuorten Suomen somekanavat ja päivittivät viikonlopun aikana tapahtumakuulumisia. Loppuvuodesta julkaistiin taas Somejoulukalenteri, jonka ideana oli nostaa nuorten kykyjä esiin heidän itsensä näköisellä tavalla. Nuoria opastettiin, sparrattiin ja tuettiin kaikkien viestinnällisten toimenpiteiden toteuttamisessa.

Yhteistyötä, oppia ja verkostoitumista

Nuorten Suomi ry oli mukana mm. valtakunnallisissa Osallisuuden vahvistajat -verkostossa, Oikeusministeriön Dino-koordinaatioryhmän verkostossa, Nuorten Akatemian Mahis-verkostossa ja maakunnallisessa Järjestöareena-verkostossa, Keski-Suomen nuorisotyön verkostossa, KEHO lapset, nuoret ja perheet -verkostossa sekä Keski-Suomen järjestöjen ja maakunnan kumppanuuspöydässä sekä hyvinvointialueeseen liittyvissä kehittämistyöryhmissä (mielen hyvinvointi, järjestö, osallisuus). Lisäksi osallistuttiin Muuramen Innolan hallituksen työskentelyyn. Erilaisiin koulutuspäiviin, keskustelutilaisuuksiin ja tapaamisiin osallistuttiin aktiivisesti, pääosin etänä, mutta nyt myös kasvokkain.

Nuorten Suomi oli resurssien mukaan mukana myös Kansalaistoiminnankeskus Mataran kokouksissa ja tapahtumissa, mm. Matka halki Mataran –opiskelijapäivässä ja synttäreillä. Joitakin toimintaamme tutustuvia vierailijoita otettiin myös vastaan.

3. HALLINTO

Henkilöstöresurssit ja yhdistyksen jäsenet

Yhdistyksen **jäseninä** olivat tutut Keski-Suomen Liikunta ry, Keski-Suomen nuorisoseurain liitto ja Nuorisokeskus Piispala sekä Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, Keski-Suomen Kylät ry ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto.

Yhdistyksen kokous pidettiin 31.3. Hallituksen kokouksia pidettiin yhteensä kuusi kertaa, joista yksi kasvokkain, kaksi hybridinä ja kolme etänä. Sen lisäksi pidettiin hallituksen ja toimiston yhteinen työskentely-iltapäivä.

Hallituksen kokoonpano

Tarja Tuomainen	puheenjohtaja
Tiinu Wuolio	varapuheenjohtaja
Johanna Hurme	jäsen 31.3. alkaen
Jari Ketola	jäsen
Marjo Kolehmainen	jäsen
Riina Kylmälahti	jäsen, työvaliokunta 31.3. asti
Arto Lampila	jäsen 31.3. asti ja 31.3. alkaen varajäsen
Julia Paavilainen	jäsen 31.3. alkaen
Miia Nivala	jäsen 31.3. alkaen
Matti Rautiainen	jäsen, työvaliokunta
Tiina Sivonen	jäsen 31.3. asti

Nea Auer	varajäsen 31.3. asti
Milla Lewandowski	varajäsen 31.3. asti
Iida Vesterinen	varajäsen

Yhdistyksen **työntekijöinä** toimivat (työaika v. 2022)

Eeva-Liisa Tilkanen	toiminnanjohtaja (100 %)
Carita Hännivirta	markkinointi- ja kehittämispäällikkö (100 %, paitsi lokakuu opintovapaalla)
Veera Ruotsalainen	osallisuuden asiantuntija (100 %)
Milla Köykkä	tapahtumatuottaja, oppisopimusopiskelija (80–90 %)
Terhi Venäläinen	osallisuuden asiantuntija (80 %) 21.3.-4.6.22
Laura Saartoala	osallisuuden asiantuntija (100 %) 2.8.23 alkaen
Satu Antskog	graafikko 17.1.22 asti (77 %)
Pekka Junkala	hankesuunnittelija 10.10.22 asti (77 %)
Elina Piippanen	projektityöntekijä 5.9.22 alkaen (77 %)
Juulia Paavilainen	kesätyöntekijä 7.–30.6. (60 t)
Ronja Harju	kesätyöntekijä 7.–30.6. (60 t)

Harjoittelijat / työssäoppijat oppilaitosten kautta

Petra Miettinen, Humak (yhteisöpedagogi, 10 op), 270 t	25.2.-12.5.
Miretta Sandroos, Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke (kasvatus- ja ohjauksen alan perustutkinto)	
Gradian opiskelijaryhmä (Gradian liiketalouden opiskelijaryhmä)	

Helikopteriryhmä

Nuorten Keski-Suomen taustatukiryhmään ”helikopteriryhmään” on kutsuttu henkilöitä, jotka katselevat eri näkökulmilta maailmaa laajemmasta viitekehuksesta, helikopteriperspektiivistä, ja jotka ovat jollain lailla osoittaneet kiinnostusta Nuorten Suomen edistämiä teemoja kohtaan. Vuonna 2022 helikopteriryhmä kokoontui kolme kertaa. Kokouksiin osallistuivat lentäjät Lea Goyal, Erkki Järvelä, Pirkko Melville, Jorma Nokkala, Petri Palviainen, Heikki Parkatti, Johannes Partanen, Juho Tuppurainen ja Jouni Välijärvi. Pohdittavana oli mm. varainhankinta, haastekampanja ja juhlavuosi. Loppuvuodesta saimme ikävän suru-uutisen – helikopteriryhmässä alusta alkaen mukana ollut Erkki Järvelä nukkui pois.

Nuorten helikopteriryhmä

Syksyllä 2020 käynnistynyt nuorten aikuisten (20-29-v.) helikopteriryhmän toiminta jatkui. Ryhmä kokoontui neljä kertaa. Ryhmä toi monipuolisesti nuorten näkemyksiä mukaan Nuorten Suomen uusiin hankehakemuksiin ja muihin kehittämistoimintoihin. Ryhmän toimintaan osallistuivat Oona Harju, Neea Huhdanpää, Jere Huotari, Joonas Kokkonen, Milla Köykkä, Petra Miettinen, Alina Peura, Elina Piippanen ja Lotta Tuominen.

Toimitilat (37 m²) oli Matarankatu 6:ssa, osana Kansalaistoiminnan keskus Mataraa.

Työterveyspalvelut ostettiin Työterveys Laineelta.

4. TALOUS

Taloudellisesti vuosi sujui kohtuullisen hyvin. Vanhoja hankkeita jatkettiin ja myös monia uusia hankerahoituksia löytyi, mutta yleiseen kehittämistyöhön ja hankkeiden omavastuuosuuksiin on jatkuva paine löytää lisää rahoituksia. Likviditeetti säilyi erityisen hyvänä koko vuoden, kun avustukset saatiin etupainotteisesti. Yhdistyksen tuloslaskelman mukainen liikevaihto kasvoi 33 %.

Valtion nuorisotyön yleisavustus pieneni entisestään (-300 €) ollen nyt 13 700 €, mikä kattoi 5,7 % menoista. Vaikka prosenteissa summa ei ole suuri, se on tärkeä osa kokonaisuutta, kun sitä rahoitusta voidaan käyttää peruskulujen kattamiseen tai hankkeiden omavastuuosuuksiin, mikä on vaikein osa rahoituksesta.

Yhteistoimintasopimus Keski-Suomen liiton kanssa jatkui, mikä on tuonut jatkuvuutta yhdistyksen toimintaan. Se mahdollisti maakunnallisen nuorisovaltuuston toiminnan. Usean ihmisen palkkaukseen saatiin palkkatukia, mikä helpotti vuoden taloutta merkittävästi.

Varainhankinnan ja nuorten toiminnan kannalta tärkeä tapahtuma Hippoksen Joulumarkkinat toi tuloja normaalivuoden tapaan. Varainhankintaan on syytä varautua aina enemmän. Yksi uhka on se, että kun Veikkauksen tulot siirtyvät budjettiin, valtionavustukset tulevat todennäköisesti pieneneeseen (OKM, AVI). Varainhankinnan eteen tehtiin pieniä toimenpiteitä, otettiin mm. MobilePay käyttöön ja somessa markkinoitiin lahjoitusmahdollisuutta, mutta huonoin tuloksin.

Kirjanpito- ja palkanlaskenta-ostettiin Keski-Suomen Yhteisöjen Tuelta sähköistä taloushallintoa Visma Fivaldia hyödyntäen. Tilintarkastus ostettiin SysAudit Oy:ltä, tilintarkastajana jatkoi Tanja Pajulampi.

Nuorten Suomen menot vuonna 2022 olivat 238 300 euroa. Tulos oli ylijäämäinen (2 100 €), jonka myötä yhdistyksen talous on nyt tasapainossa.

5. KOHTI JUHLAVUOTTA

Nuorten Suomi on perustettu 31.10.03 eli tulossa on yhdistyksen 20-vuotisjuhlavuosi. Mennyt vuosi onnistui kokonaisuutena hyvin luoden vahvan pohjan myös juhlavuoden toteuttamiseen – luvassa on uutta ja vanhaa. Vuoden 2023 puolella jatkuvat nuorten vaikuttamiseen liittyvät hankkeet Kohti nuorten hyvinvointialueita, Osallistavaa oppilashuoltoa ja Nuorten ääni maakunnissa sekä oppilaiden toimijuutta kouluissa vahvistavat Opettajat oppilaiden osallisuuden vahvistajina ja Täältä tullaan -hankkeet. Nuoret keskelle hyvää -haastekampanjassa tärkein vuosi on 2023. Näiden toimintojen lisäksi positiivisia hankepäätöksiä saatiin useita ja uusia toimintoja päästään toteuttamaan vuoden 2023 puolella valtakunnallisten Juhlakiertueen ja Nuorten kyvyt ja äänet esiin -koulutus- ja palkitsemisjuhlan sekä Nuoret viestinviejät -hankkeen myötä. Rahoituspohja seuraavalle vuodelle onkin vahvempi kuin koskaan, mikä on mahdollistanut myös mm. ensimmäisen viestinnän asiantuntijan palkkaamisen. Juhlavuonna on tietysti luvassa myös synttärin oheistapahtumineen ja historiikin julkaisemineen.

Koronan helpotuttua toimintoja päästään toteuttamaan jälleen täysipainoisesti kasvokkain huomioiden myös sen, että etänä toteuttavat toiminnot ovat tulleet jäädäkseen. Etätyöskentely toimii erittäin hyvin monessa asiassa, kun matkoihin ei tarvitse käyttää aikaa eikä osanottajien keskinäinen vuorovaikutus ole niin tärkeää. Hyväksyttävä on kuitenkin myös se, että osa ihmistä haluaa osallistua etänä, vaikka sisällön toimimisen kannalta kasvokkain kohtaaminen olisi paljon antoisampaa. Näin joissain yhteyksissä on pakko antaa periksi laadussa ja toteuttaa niin, että saadaan ihmiset ylipäättään osallistumaan. Toisaalta kun osallistutaan etänä, se antaa huomattavasti isommalle joukolla ylipäättään mahdollisuuden osallistumiseen.

Vaikka hankerahoituksia vuodelle 2023 on hyvin koossa, talouteen joudutaan koko ajan kiinnittämään huomiota. Yleiseen kehittämiseen ja omavastuuosuuksiin tarvitaan rahoitusta. Varainhankinnassa riittääkin tehtävää. Juhlavuoden myötä toimintaa voidaan saada näkyvämmäksi, mikä tarjoaa uusia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseen myös varainhankinnan näkökulmasta. Tulevien vuosien hankerahoitukset ovat lähes kokonaan avoinna, joten hakemustyöhön joudutaan käyttämään paljon aikaa. Myös uusia hankkeista riippumattomia tapoja rahoittaa toimintaa on syytä etsiä.

Juhlavuonna päivitetään myös yhdistyksen strategia. Toimintamme henkinen perusta on edelleen hyvin vahva, eikä tarvetta perusajatuksen muuttamiseksi ole ilmennyt. Koronan jälkeen tämän tyyppiselle työlle on tarvetta enemmän kuin koskaan. Nuorille on luotava uskoa ja eväitä tulevaan. Nuorten vaikuttamisen ja toimijuuden edistämiseksi on nyt paljon tarvetta eri puolilla. Strategiatyössä keskitytään ennen kaikkea siihen, mikä on Nuorten Suomen paikka tässä kentässä ja mihin toimintaa suuntaamalla ja millä toimenpiteillä saadaan eniten vaikuttavuutta. Nuorten Suomi verkostoinen voi tuoda työhön aina merkittävämmän lisän pitkällä kokemuksellaan ja osaamisellaan yhteistyössä eri tahojen kanssa.

LIITE 1

TAPAHTUMA/TOIMINTO	OSANOTTAJAT YHTEENSÄ
Koulutukset/valmennukset/kohtaamiset <ul style="list-style-type: none"> • koulutukset (omat koulutukset) • kohtaamistilaisuudet • valmennus-/konsultointikäynnit • infot/koulutukset (osana muiden tapahtumia) • Vaikuta-tilaisuudet ja pelit 	44 tilaisuutta, 560 nuorta ja 338 aikuista, yhteensä 898 hlöä 33 tilaisuutta, 851 nuorta ja 109 aikuista, yhteensä 960 hlöä 15 sparraustilaisuutta, 19 nuorta ja 46 aikuista, yhteensä 65 19 tilaisuutta, 173 nuorta ja 332 aikuista, yhteensä 505 hlöä 10 Vaikuta!-teemapäivää, 685 nuorta, 92 aikuista, yht. 777 1 Hyvinvointia-peli 190 nuorta pelaajaa, mukana 4 aikuista, yht. 194 hlöä yht. 121 tilaisuutta, 1 peli 2478 nuorta ja 921 aikuista, yht. 3399 osanottajaa
Ryhmien toiminta <ul style="list-style-type: none"> • Keski-Suomen Nuorisovaltuusto • ilmastotiimi • Waldo-ryhmä • kerhotoiminta (2 ryhmää) • nuorten helikopteriryhmä • nuorten aikuisten kehittäjäryhmä (kouluprojektit) 	5 kokousta mukana 35 eri nuorta ja 13 aikuista 1 muu kokoontuminen, 16 nuorta ja 3 aikuista Mahku: järjestäjinä 12 manulaista Ilmastotiimi: 3 tapaamista, 5 eri nuorta 3 kokoontumista, 4 eri nuorta viestintä & taidekerho: 20 kokoontumista, 22 eri nuorta -> nuorten mielenterveyskyselyyn 466 vastaajaa 3 kokoontumista, 9 eri nuorta 8 kokoontumista, 6 eri nuorta
Muuta <ul style="list-style-type: none"> • Joulumarkkinat • Joulukalenteri 	176 myyjää, 197 myyntipaikkaa, n. 4500 kävijää 21 luukku 12 eri tahoilta
Muut oppimispaikat <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelu-/työssäoppimispaikka • toimeksiantoja 	2 opiskelijaa harjoittelussa + yksi oppisopimusopiskelija ja nuori kesätyöntekijä 3 luokka/39 oppilasta Gradialta